Tuomioistuinvirasto
Domstolsverket

Lausunto
10.9.2025
TIV/1167/2025

Eduskunta
Lakivaliokunta

Eduskunnan lakivaliokunnan pyyntö toimittaa kirjallinen asiantuntijalausunto koskien hallituksen esitystä HE 71/2025 eduskunnalle laiksi rikoslain 16 luvun muuttamisesta

Kirjallinen asiantuntijalausunto: Eduskunnan lakivaliokunnan pyyntö HE 71/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 16 luvun muuttamisesta

Hallituksen esityksessä on arvioitu, että poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamista koskeva ehdotus lisää jossain määrin käsiteltäväksi tulevia tapauksia esitutkinnassa, syyttäjällä ja tuomioistuimissa. Ilmoitusherkkyyden kasvun perusteella lisääntyneiden ilmoitettujen rikostapausten määrä on arvioitu muutamaksi kymmeneksi kappaleeksi vuodessa. Hallituksen esityksessä on lisäksi todettu, että nykyistä ankarampi rikosoikeudellinen arviointi korostaisi tarkastelun kohteena olevien rikosten yhteiskunnallista selvittämisintressiä, mikä voi tehostaa poliisin tällaisiin rikoksiin kohdistamia toimia.

Ehdotetun 3 a §:n soveltamisalaan kuuluvat asiat, joiden ratkaisemiseen käräjänotaareilla ei rangaistusasteikko huomioiden olisi toimivaltaa, käsiteltäisiin käräjäoikeuksissa säännönmukaisesti istunnossa käräjätuomareiden johdolla. Rikosasioiden yhteydessä mahdollisesti käsiteltävien vahingonkorvausasioiden määrä lisääntyisi. Lainkonkurrenssiin liittyvät tulkintatilanteet sekä ehdotetun 3 a §:n rangaistusasteikko olisivat omiaan aiheuttamaan muutoksenhaun tarvetta ainakin, kunnes soveltamiskäytäntö vakiintuisi.

Hallituksen esityksessä on todettu hallituskaudella tehdyistä useista rangaistuksia ankaroittaneista muutoksista seuraavan viranomaisille yhteisvaikutuksia, joiden laajuutta on haastavaa arvioida tyhjentävästi. Tuomioistuinlaitos on saanut vuonna 2022 valmistuneen oikeudenhoidon selonteon perusteella lisärahoitusta käsittelyaikojen lyhentämiseksi. Tavoiteltuja vaikutuksia käsittelyaikoihin ei saavuteta, jos tuomioistuimien työmäärä samalla lisääntyy muun muassa kumuloituvia vaikutuksia aiheuttavien lainmuutosten seurauksena.

Kuvattujen seikkojen johdosta on syytä seurata, ovatko mahdolliset resurssitarpeet esitetyin tavoin katettavissa nykyisten toimintamenojen puitteissa.

10.9.2025
TIV/1167/2025

Erityisasiantuntija Heli Leinonen